

гарантій у сфері забезпечення населення кінопослугами, особливо у селах і селищах. Прийняті і затверджені відповідними рішеннями органів місцевого самоврядування регіональні програми поліпшення кінообслуговування населення, через їх неналежну фінансову підтримку з місцевих бюджетів, практично не виконуються.

На сьогодні кінообслуговування населення в невеликих містах та сільській місцевості зберігається завдяки обласним кіновідеопрокатним підприємствам. Вони забезпечують фільмокопіями кінотеатри і кіноустановки, обслуговують дитячого глядача, малозабезпечені верстви населення, здійснюючи, таким чином, заходи щодо популяризації вітчизняних фільмів. Проте названі заклади неспроможні існувати без фінансової підтримки з місцевих та державного бюджетів, але у належних обсягах вони їй не отримують.

Недосконала правова база, зокрема, чинний Бюджетний кодекс України і податкове законодавство, призводять до того, що на місцевому рівні існування того чи іншого кінозакладу вирішується без урахування думки та висновків фахівців кіногалузі. Так, лише у 2006 році, незважаючи на численні звернення Міністерства культури та туризму України, рішеннями органів місцевого самоврядування були ліквідовані Житомирське та Закарпатське підприємства кіновідеопрокату. Внаслідок таких дій припинилося кінообслуговування сільської місцевості названих областей. Під загрозою ліквідації потрапили й кіновідеопрокатні підприємства в Івано-Франківській, Одеській, Чернігівській та інших областях.

До цього варто також додати, що за останні десятиліття на 90 % морально і фізично застаріла матеріально-технічна база закладів кіномережі і кіновідеопрокату. Державні капіталовкладення та їх технічна модернізація в останні роки фактично не здійснюється. Недержавні інвестиції надходять майже повністю на реконструкцію міських кінотеатрів.

З метою відновлення кінообслуговування населення в сільській місцевості Державною службою кінографії були розроблені пропозиції щодо технічного переоснащення сільських закладів кінопоказу відеопроєкційними комплексами та створення в районних центрах, невеликих містах і селищах мультимедійних кінотеатрів за рахунок субвенцій державного бюджету місцевим бюджетам. Якщо буде реалізований цей проект, то це дасть можливість збільшити доступність кінопродукції для глядачів, а отже й збільшити надходження від кінопоказів. Однак для втілення в життя проекту немає належного фінансування. Щоб вийти з цього становища, окремі органи місцевого самоврядування селищ міського типу та великих сіл проявили ініціативу і почали закуповувати відеопроєкційне обладнання та автотранспорт. Станом на 1 січня 2007 р. в Україні діяло 76 таких

пересувних відеопроєкційних систем. Проте процес подолання технічної відсталості галузі кінографії в регіонах здійснюється повільно [2, с. 36].

На сьогодні пріоритетними завданнями в галузі кінообслуговування населення в Україні є збереження існуючої мережі закладів кінопоказу та кіновідеопрокату. І, насамперед, забезпечення доступу глядачів до творів національного кіномистецтва та забезпечення в повному обсязі фінансування заходів, передбачених регіональними програмами щодо кінообслуговування населення, особливо у сільській місцевості. У цьому напрямку, передусім, слід дотримуватися національного законодавства у галузі кіно, у тому числі Закону України "Про кінографію", та "Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії" [2, с. 37].

Слід зазначити, що, починаючи з 2001 року, бюджетне фінансування культури поступово зростало, хоча й залишається скромним за європейськими мірками. Частка культури в загальних видатках Державного бюджету України протягом останніх років складала 0,5-1 відсоток. Однак з місцевих бюджетів, особливо на культурні заклади села, виділялося менше 2 відсотків. Заробітна плата працівників культури залишалася значно нижчою, ніж в інших галузях народного господарства.

У 2001-2006 рр. фінансування галузі з бюджету зросло з 830,2 до 2529,5 тис. грн., тобто в три рази. При цьому фінансування з державного бюджету зросло майже в чотири рази, а з місцевих бюджетів, з яких фінансуються заклади культури сіл, селищ та малих міст – лише в 2,8 рази.

В Україні для більшості закладів, організацій і підприємств культури державної та комунальної власності кошти бюджетів, державного чи місцевих, залишаються головним джерелом фінансування.

У видатках місцевих бюджетів домінують клуби і бібліотеки. Зокрема, у 2005 році їхня частка складала відповідно 28 та 26% від видатків місцевих бюджетів культурного призначення. Частки театрів, концертних організацій та музеїв були, відповідно, 11, 8 і 9 відсотків [3, с. 108].

Таким чином, зменшення як державної підтримки клубної сфери села, так і з фондів місцевих бюджетів, негативно вплинуло на діяльність клубів. Це призвело до їх масового закриття, припинення діяльності при них груп художньої самодіяльності та іншої культурно-масової роботи.

1. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>. 2. Перспективи розвитку галузі культури. Аналітичні матеріали до Всеукраїнської наради з питань розвитку культури. – К.:МКТУ, 2007. 3. Про реалізацію державної політики в галузі культури у сільській місцевості // Поточний архів Міністерства культури і туризму України. – К.: МКТУ, 2009.

Надійшла до редколегії 27.01.10

**В. Філоретов, декан факультету історії та права
Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка**

ПОЛІТИКА ФРН ЩОДО ІНОЗЕМНИХ РОБІТНИКІВ У 1970-і рр.

У статті аналізуються програма уряду ФРН 1973 року щодо іноземних робітників та її короткотривалі та довготривалі наслідки.

The article analyzes the government's policy of Federal Republic of Germany in 1973 concerning the foreign workers and shows its long-time and short-time effect.

Наприкінці 1950-х – на початку 1960-х років у ФРН сформувався значний дефіцит промислових робітників. Найбільш ефективним засобом задоволення потреб західнонімецької економіки в робочій силі було, на думку урядових і промислових кіл ФРН, широке залучення іноземних робітників. Наприкінці 1950-х – на початку 1960-х років з цією метою було підписано ряд угод з

державами, де спостерігався надлишок трудових ресурсів. Здійснення подібної політики в 1960-і роки привело до значного збільшення кількості іноземців у ФРН. Так, 1970 року кількість іноземців досягла майже 3 млн. осіб, що склало 4,3% від кількості населення ФРН, 1971 року – майже 3,5 млн. осіб (5,6% від кількості

всього населення ФРН), а 1973 року – вже майже 4 млн. осіб, що складало 6,4% від усього населення ФРН.

Велику проблему ринку праці в ФРН створювали нелегальні робітники, які працювали без дозволу на роботу і без дозволу на перебування в цій країні. Точної кількості іноземних робітників цієї категорії офіційна статистика ФРН не дає, але, за даними профспілок і організацій іноземців, їх кількість коливалась в межах від 200 до 300 тис. осіб. Наявність значної кількості нелегальних робітників не тільки погіршувала умови і можливості отримання роботи тим іноземцям, які легально прибули до ФРН, але і вела до загострення соціальної і кримінальної ситуації, до поширення антиіноземних настроїв серед громадян ФРН. У зв'язку з цим 1973 року уряд ФРН прийняв програму дій щодо іноземних робітників, яка містила нові підходи щодо трудової міграції і яка мала довгострокову дію.

Із вищесказаного зрозуміло, чому проблема іноземних робітників стає об'єктом громадської уваги та одним із важливих напрямків діяльності федеральної і місцевих органів влади. Крім того ця проблематика починає суттєво впливати на стан відносин між ФРН та державами – експортерами робочої сили. Це значення проблеми пересування робочої сили у подальшому лише посилюється і починає впливати на позицію ФРН як на рівні міждержавних відносин, так і в рамках спільної політики ЄЕС-ЄС. І вивчення цієї проблематики важливе як з точки зору розуміння загальних механізмів євроінтеграції, так і з огляду на євроінтеграційні плани України. Між тим у вітчизняній історіографії цей аспект політики ФРН розглядається лише в загальному вигляді, а програма дій 1973 року щодо іноземних робітників, яка окреслила підходи на наступні десятиліття, зовсім не вивчалась. Дана стаття є першою спробою подібного дослідження.

Вперше проблему іноземних робітників як одну з пріоритетних у діяльності федерального уряду було визначено в урядовій заяві, з якою виступив канцлер В.Брандт у січні 1973 року. Він, зокрема, визначив, що можливості прийняття іноземних робітників у ФРН не безмежні. Необхідно, на думку канцлера ФРН, шукати розв'язання цих складних питань, які мають не тільки економічне, але й політичне та соціальне значення і зміст (1, 909 А).

Гострота проблеми і значна суспільна увага до неї привели до стислих строків розгляду і розробки урядом програми дій стосовно іноземних робітників. 6 червня 1973 року федеральний уряд затвердив "керівну лінію з надання роботи іноземцям" (2, 2084 – 2088). Вона містила такі основні положення:

1. Федеральна організація з праці повинна при здійсненні посередництва під час вербування іноземного робітника в кожному конкретному випадку перевіряти відповідність вимогам при прийнятті на роботу, в наданні житла та інших соціальних гарантій.

2. Приплив іноземних робітників повинен залежати від місткості соціальної інфраструктури. В цьому плані необхідна тісна координація між федеральними, земельними органами влади, муніципалітетами. При цьому слід розробити єдині для всієї країни критерії допуску іноземців і суворо їх дотримуватися.

3. Податок з наймачів за посередництво має бути значно підвищений. Він не повинен і далі орієнтуватися тільки на витрати за посередництво і переїзд. Очікуване збільшення надходжень від податку за посередництво слід використовувати в рамках федеральної організації з праці на фінансування допомоги з адаптації, на мовну і професійну підготовку. (Розмір цього податку передбачався в 1000 марок за кожного іноземного робітника).

4. У разі, якщо ці заходи не приведуть до пом'якшення проблем іноземних робітників, слід обговорити

можливість введення спеціального економічного податку на підприємців, які використовують працю іноземців. Від цих надходжень можна було б фінансувати корегування соціальної інфраструктури.

5. Необхідно активно протидіяти нелегальному наданню роботи і пов'язаним з цим порушенням. Пізніше був виданий закон про трудові стосунки, за яким за нелегальне посередництво і прийняття на роботу осіб, які не мають на те дозволу, передбачався штраф у розмірі до 50 тис. марок або ув'язнення на строк до 5 років.

6. Федеральний уряд з правових і гуманітарних міркувань вважав неможливим запровадження примусового порядку регулювання кількості іноземних робітників. Зокрема, на засіданні уряду був розглянутий і визнаний непридатним план примусової ротації, який пропонували християнсько-демократичні уряди земель Шлезвіг-Гольштейн та Баварії. План передбачав по закінченню певного строку висилку іноземців, залучаючи до цього адміністративні органи. Навпаки, уряд вважав, що при великому строку перебування слід удосконалювати правовий статус іноземних робітників.

7. Уряд виступає за соціально відповідальну консолідацію зайнятості іноземців. При цьому повинні враховуватись економічна і структурна політика, ситуація із забезпеченням житлом, ситуація на ринку праці, стан правопорядку і безпеки і т.ін.

8. Федеральний уряд виходить з того, що проблема зайнятості іноземних робітників може розв'язуватися лише в європейських рамках. При цьому раціональним є сприяння такому розвитку, коли б засоби виробництва наблизились до робочої сили. Це могло б послабити односторонній рух робітників у розвинуті промислові країни.

Таким чином, ця програма уряду визначила основні напрямки політики щодо іноземних робітників на весь період 1970-х років. При цьому слід відзначити її принципово нові моменти:

По-перше, не заперечуючи можливість припливу робітників у ФРН, програма через систему обмежень ускладнює в'їзд нових робітників.

По-друге, в принципі проголошується можливість соціально відповідального регулювання зайнятості. При виникненні ускладнень на ринку праці із цього пункту може випливати і система адміністративно-заборонних заходів.

По-третє, в програмі накреслюються і конкретні методи з обмеження припливу іноземців – поки що фінансово-економічні.

І по-четверте, вперше визначена лінія на поліпшення становища тих робітників, що вже проживають у ФРН, як можливу альтернативу в'їзду нових робітників.

Прийняття цієї програми викликало активну дискусію з проблем іноземних робітників, в яку включились парламент, уряд, профспілки і громадські організації. В ході дискусії визначились дві протилежні концепції – ротації й інтеграції. Перша передбачала здійснення постійної заміни робітників способом обмеження строків їх перебування. При цьому підкреслювалось, що надання роботи іноземним робітникам при ротаційній системі потребує, окрім неминучих витрат на вербування та навчання, лише незначних витрат на соціальну інфраструктуру. Крім того, ротаційна система дозволяє використовувати отриману в ФРН підготовку на користь економіки своєї країни. До того ж, вона дає право і шанс широкому колу осіб із країн, що розвиваються, поліпшити своє становище. Хоча прихильники цієї системи і визнають, що у ФРН введення в чистому вигляді принципів ротації неможливе з правових причин. Так, навіть обмежене застосування принципу ротації призводить до неприпустимої за конституційними нормами дискримінації. Крім того, це потребує значного контрольного апарату, що суттєво підвищило б витрати коштів на цю систему. Тому більшість учасників дискусії припускали

лише елементи ротації – введення контингентів, строкове і територіальне обмеження перебування, заборона на довготривалий приїзд членів сімей і т.п. Так, голова уряду землі Баден-Вюртемберг Г.Фільбінгер запропонував обмежити до 3-х років перебування іноземців у ФРН. (У цій землі на 9 млн. населення припадає 900 тис. іноземців).

Друга концепція – інтеграції – передбачала тривале включення іноземних робітників і членів їх сімей на рівноправній основі в німецьке суспільство, в тому числі отримання ними прав громадянства. Ця концепція ґрунтувалась на аргументах гуманітарного характеру, а також на тому, що подібна рівноправність уже здійснюється стосовно робітників з країн ЄЕС. Правда, прихильники цієї концепції визнають, що тривале перебування іноземних робітників із сім'ями потребує значних витрат: на житло, школи, дитячі садки, лікарні, транспортну систему, соціальні виплати і т.п.

Дискусія призвела до того, що 40% населення ФРН, як показало опитування боннського інституту "Інфас", вважало, що економіка ФРН зазнає проблем через присутність іноземців. А 60% населення схвально поставилось до можливої заборони в'їзду іноземців.

Прийняття федеральним урядом програми дій стосовно іноземних робітників привело до помітного скорочення в'їзду нових робітників. Так, у серпні і вересні 1973 року в ФРН в'їхало по 20 тис. осіб, у жовтні – 11 тис., у листопаді 1973 року – тільки 6 тис. осіб. Появлялось це адміністративними заходами урядових організацій, а також значним збільшенням податку на підприємців, які використовували іноземних робітників.

Однак, це зменшення в'їзду нових робітників не привело до поліпшення ситуації на ринку праці. Якщо рівень безробіття у ФРН загалом був відносно низький (1970 року – 0,7%, 1971 року – 0,8%, 1972 року – 1,1%, 1973 року – 1,3%), то рівень безробіття серед іноземних робітників з початку 1970-х років істотно збільшувався. Так, 1970 року безробітні іноземці складали 2,7% від загальної кількості безробітних, 1971 року – 5,7%, 1972 року – 6,5%, а 1973 року – вже 7,2% від загальної кількості безробітних у ФРН.

Ця ситуація в сфері зайнятості стала розглядатись федеральним урядом як загрозна, особливо з появою перших ознак енергетичної кризи. Експерти міністерства праці й соціального порядку вважали цілком реальним значне збільшення напруги на ринку праці в наступному, 1974 році. За цих умов 23 листопада 1973 року міністр праці й соціального порядку В.Арендт, згідно з рішенням федерального уряду, дав розпорядження федеральній організації з праці тимчасово припинити вербування робітників з країн, які не входять до ЄЕС. Одночасно з цим передбачалось припинення продовження перебування у ФРН тих робітників, в яких закінчився строк дозволу на перебування і на роботу (3, 294).

Підставою для такого рішення міністерства праці й соціального порядку став закон 1969 року про сприяння зайнятості, §19 якого наділяв це міністерство правом через постанови регулювати ситуацію на ринку праці (4, 593).

Крім того, згідно з положенням статті 60 додаткового протоколу, уряд ФРН мав право в односторонньому порядку і без узгодження й консультацій з урядами зацікавлених країн приймати рішення для врегулювання та захисту свого ринку праці (5).

Виступаючи через кілька днів з урядовою заявою з проблем економіки та енергетичної політики, канцлер В.Брандт підкреслив прямий зв'язок заборони на вербування іноземних робітників з проблемами забезпечення економіки енергоресурсами і забезпечення зайнятості: "Ми сподіваємось через заборону вербування

робітників з країн, що не входять до ЄЕС, сприяти довгостроковій стабілізації ринку праці ФРН" (6, 3912).

При цьому і канцлер В.Брандт, і міністр В.Арендт розглядали це рішення як превентивний і тимчасовий захід на випадок, якщо енергетична криза приведе в наступному році до високого безробіття. В цілому рішення уряду переслідувало дві взаємопов'язані цілі: обмежити тиск на ринок праці іноземних робітників у світлі очікуваного погіршення кон'юнктури. І по-друге, запобігти соціальному конфлікту, який може виникнути через те, що іноземні робітники захищені річними контрактами на роботу, в той час як їх німецькі колеги можуть бути звільнені в будь-який момент.

Новий федеральний канцлер Г.Шмідт підтвердив лінію попереднього керівництва: "Ми не відправимо іноземних робітників, але виявимо обережність, запрошуючи їх до нас". Г.Шмідт відзначив, що у ФРН все ще спостерігався б дефіцит робочої сили, якби не іноземні робітники. З іншого боку, неповна зайнятість і безробіття постійно є об'єктом уваги уряду, і він буде здійснювати заходи для розв'язання вищезгаданих проблем.

Ця ж позиція федерального уряду була підтвержена і під час парламентських слухань у червні 1974 року з проблем зайнятості іноземних робітників. Міністр внутрішніх справ ФРН, зокрема, відзначив, що, хоча заборона на вербування і створила труднощі для окремих галузей промисловості, передусім, сезонних, але без цього заходу ринок праці розвивався б у несприятливому напрямку. Тому-то могла б виникнути особлива проблема значного безробіття іноземців. Крім того, заборона на вербування, на думку уряду, сприяла досягненню накреслених програмою дій від 6 червня 1973 року цілей соціально відповідальної консолідації зайнятості іноземців (7, 1).

Додатковим поштовхом для обговорення проблем зайнятості іноземних робітників стали парламентські слухання з бюджету у вересні 1974 року. Під час дискусії деякі депутати від фракції ХДС/ХСС (керівники земельних урядів Шлезвіг-Гольштейн, Баварії) запропонували примусову ротацію іноземних робітників, хоча більшість фракції ХДС/ХСС не підтримала цю пропозицію. Крім того, пропонувалось для прискорення повернення іноземних робітників виплачувати премію. Так, прем'єр-міністр землі Баден-Вюртемберг конкретизував свою давню ідею і запропонував сплачувати премію в 7000 марок за дострокове повернення на батьківщину. Ті, хто погодився б на подібну премію, повинні відмовитись від усяких претензій на допомогу з безробіття. Ця пропозиція також не знайшла широкої підтримки, головним чином, через її дорожнечу навіть серед фракції ХДС/ХСС. Однак, практично всі депутати були одностайні в тому, що заборона на вербування в короткостроковій перспективі була правильною, але в довгостроковому плані потребує додаткових заходів. Саме у цьому напрямку, на думку депутатів, необхідно діяти федеральному уряду (8, 8013).

Ці рекомендації парламенту набули особливої актуальності у зв'язку із значним збільшенням безробіття в 1974-1975 роках. 1974 року безробіття у ФРН збільшилось вдвічі порівняно з 1973 роком, а 1975 року в ФРН налічувалось уже 1,074 млн. безробітних. З урахуванням напівбезробітних рівень безробіття складав 1975 року майже 5% і досяг найбільшого за післявоєнний період масштабу. Причому, непропорційно велика частка безробітних припадала саме на іноземних робітників – майже 150 тис. осіб, хоча внаслідок урядової політики з кінця 1973 року і по кінець 1974 року з ФРН змушені були виїхати близько 200 тис. робітників.

У зв'язку із значним збільшенням безробіття і збереженням (всупереч очікуванням уряду) приросту кількості іноземців на початку 1975 року міністерство праці й соціального порядку доповнило раніше розроблену програму такими положеннями:

1. Підтверджувалось загальне припинення вербування іноземних робітників.
2. Жінки іноземних робітників відтепер не могли користуватись послугами федеральних установ з праці.
3. Підлітки старші 16 років, які приїхали у ФРН після 1 грудня 1974 року, не отримували дозвіл на роботу.
4. Іноземні робітники зобов'язані погоджуватись на роботу, навіть якщо заробітна плата нижча допомоги з безробіття.
5. Робочі місця, що звільнились, слід надавати громадянам ФРН. Лише в тих випадках, коли це неможливо, дозволяється наймати іноземних робітників.
6. Іноземні робітники, які не прийняли 2 пропозиції про роботу, втрачають право на допомогу з безробіття.
7. Землі ФРН отримали право забороняти в'їзд іноземних робітників, якщо іноземці в цих землях складають більше 12% населення. В разі загострення кризових явищ земельним органам влади дозволялось припинити приїзд іноземців навіть у тих випадках, коли частка прибулих перевищувала 6%.
8. Вивчалось питання про заборону приїзду в "перенасичені" райони членів сімей іноземних робітників.
9. Крім того, планувалось переглянути двосторонні угоди з країнами-експортерами робочої сили для зміни

надмірних, з погляду уряду ФРН, прав на працю і соціальне забезпечення (9, 1 – 4).

Таким чином, крім розвитку лінії на скорочення кількості іноземних робітників, яка вже була присутня в попередніх програмах, ця програма значною мірою орієнтувалась на створення умов для зменшення приїзду членів сімей іноземних робітників.

Отож, у західнонімецькій політиці стосовно трудової імміграції можна виділити два великих періоди. На першому – до 1973 року – трудова імміграція у ФРН здійснювалась у відносно сприятливих економічних умовах. Підходи уряду до проблеми на цьому етапі визначались принципом ротації робітників. Після прийняття 1973 року урядом ФРН програми дій щодо іноземців, та в умовах погіршення економічної кон'юнктури – змінюються підходи уряду при розробці політики стосовно іноземців. В основі цієї політики лежав принцип інтеграції в німецьке суспільство тих громадян, які вже тривалий час жили у ФРН, при обмеженні нового припливу робітників, членів їх сімей, політичних біженців.

1. Deutscher Bundestag. Stenografischer Bericht. 20. Sitzung v. 15.3.1973.
2. Deutscher Bundestag. Stenografischer Bericht. 38. Sitzung v. 6.6.1973.
3. Jahresbericht der Bundesregierung. – Bonn, 1973.
4. BRD. Gesetze und Verordnungen. Bundesgesetzblatt. Teil 1. – 1969. – #51.
5. Amtsblatt der Europäischen Gemeinschaft. Dok. 1293/6 vom 29.12.1972. Titel I.
6. Deutscher Bundestag. Stenografischer Bericht. 67. Sitzung v. 29.11.1973.
7. Deutscher Bundestag. Drucksache 7/2215 v. 10.6.1974.
8. Deutscher Bundestag. Stenografischer Bericht. 119. Sitzung v. 26.9.1974.
9. Bundesanstalt für Arbeit: Ausländische Arbeitnehmer 1974 – 1975. – Nürnberg, 1975.

Надійшла до редколегії 27.01.10

А. Шилова, канд. іст. наук, доц.

ПЛАНИ МІЖНАРОДНОГО СПІВТОВАРИСТВА ПО ДОСЯГНЕННЮ МИРУ НА БАЛКАНАХ В 1991-1993 РОКАХ

Проаналізовано плани та заходи, вжиті світовим співтовариством по досягненню миру на Балканах в 1991–1993 роках.

The plans and measures, taken by the international community on the peace achievement on Balkans in 1991–1993 have been analyzed.

Європейське співтовариство, Сполучені Штати та ООН намагалися запобігти війни на Балканах, розробивши низку мирних планів. Якщо перші з них, на думку їх авторів, містили формулу, яка могла вирішити питання співіснування багатьох етнічних груп у межах єдиної держави і відвести загрозу кривавого конфлікту, то кожний наступний план все більше відходив від концепції спільного співіснування етносів, а у випадку, зокрема, з Боснією і Герцеговиною все менше залишав суверенітету їх міжнародно визнаним урядам.

Перший план, запропонований Загальною декларацією щодо мирного вирішення югославської кризи, відомої як Бріонська домовленості [1, с.45], було прийнято в липні 1991 року. Це був передостанній шанс для прийняття всебічного рішення. План передбачав припинення вогню в Словенії і вивід військ Югославської народної армії з цієї республіки, призупинення дії декларацій про незалежність Словенії та Хорватії строком на три місяці, взяття всіма сторонами на себе зобов'язання не порушувати досягнутих домовленостей. За рішенням Конференції з безпеки і співробітництва в Європі до Словенії направлялися спостерігачі, передбачалося проведення переговорів щодо майбутнього Югославії.

Бріонська декларація влаштувала як Словенію, так і Сербію. Словенію вона влаштувала тому, що тримісячний мораторій на незалежність не відхиляв її зовсім, а Сербію – тому, що Югославська армія отримувала час, аби перегрупувати свої сили в Боснії та Герцеговині, а сербська спільнота – підготуватися до

ведення війни. На жаль, Європейське співтовариство виявилось неспроможним протягом трьох місяців розробити стратегію, щоб запобігти подальшому розширенню конфлікту.

Наприкінці серпня 1991 року міністри закордонних справ ЄС скликали конференцію по Югославії, яка проходила під головуванням лорда Керрінгтона. На початку жовтня Керрінгтон досяг усної домовленості з президентами Туджманом і Мілошевичем і міністром оборони Югославії генералом Каджевічем про проведення переговорів, присвячених пошуку шляхів перетворення Югославії "у вільну асоціацію або альянс суверенних незалежних республік", "де були б гарантовані права людини та національних меншин і була б неможливою одностороння зміна кордонів" [15, с.43-44]. Ці положення знайшли своє втілення в Плані домовленостей щодо всебічного врегулювання в Югославії, відомому як План Керрінгтона. Крім формування нових відносин між республіками, План передбачав запровадження спеціального статусу для територій, де "етнічна меншість становила більшість населення". Однак незабаром Мілошевич відхилив ст. 1 Плану, яка, зокрема, серед іншого, встановлювала право "суверенних і незалежних республік в разі бажання мати міжнародну правосуб'єктність", а також положення стосовно того, що "визнання незалежності в рамках існуючих кордонів не заперечує перегляду їх у разі відповідної домовленості про це" [15, с.44]. (Всі інші республіки прийняли План, хоч незабаром під тиском Сербії президент Чорногорії Момір